

ПАМ'ЯТІ НАТАЛІЇ АНАТОЛІЇВНИ ЗЕЛІНСЬКОЇ

Важко, боляче і прикро усвідомлювати, що з нами немає Наталії Анатоліївни Зелінської — Вченого, Вчителя, Адвоката і, найголовніше, Людини величезної душі і доброго серця.

Для нас, друзів, колег, однодумців і учнів, Наталія Анатоліївна була насамперед моральним авторитетом надзвичайної висоти і непохитності. Це проявлялося не лише в науковій і викладацькій діяльності, а й у повсякденному спілкуванні, впливало на наші думки і вчинки.

Дуже влучно зазначив на заупокійному богослужінні священнослужитель справжню сутність Наталії Анатоліївни — релігійна інтелігентність. Наталія Анатоліївна була щиро віруючою людиною, і в поєднанні з її глибокою інтелігентністю, віра становила унікальну та гармонійну властивість особистості. У світському житті інтелігентність також складала фундаментальну властивість Н.А. Зелінської. Ця інтелігентність з далекого ХІХ століття, інтелігентність природна, вроджена, яка відбивається у всьому, що оточує людину, впливає на всіх і все, до чого вона наближається, інтелігентність майже втрачена. І Наталія Анатоліївна була саме такою, носієм цієї інтелігентності, релігійної та світської, професійної та побутової...

Н.А. Зелінська народилася 3 грудня 1953 р. у м. Самара. Вчилася на юридичному факультеті Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, який закінчила з відзнакою в 1978 р. Близько двадцяти років займалася адвокатською діяльністю, була членом Одеської колегії адвокатів.

У 1991 р. Наталія Анатоліївна здобула науковий ступінь кандидата юридичних наук. Дисертаційне дослідження було присвячено проблемам професійного захисту по справах про застосування примусових заходів медичного характеру. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Міжнародно-правова концепція міжнародного злочину» Н.А. Зелінська захистила у 2007 р.

В 1991 р. Наталія Анатоліївна почала викладацьку діяльність на посаді доцента кафедри політології і права Одеського інституту політології та соціального управління. З моменту утворення кафедри міжнародного права та міжнародних відносин Одеської національної юридичної академії в 1998 році на чолі з професором Черкесом Марком Юхимовичем, Наталія Анатоліївна беззмінно і віддано передавала свої знання і досвід студентам Академії, пройшовши шлях від доцента кафедри до завідувача кафедри.

Наталія Анатоліївна була експертом Ради Європи у «Програмі регіонального навчального курсу українських прокурорів з питань положень та практики застосування Європейської конвенції прав людини»; учасником проекту Британської Ради з розвитку партнерських зв'язків (Великобританія, REAP) в кооперації з Департаментом міжнародного розвитку Великобританії з метою розробки навчального курсу

«Міжнародно-правові стандарти прав людини у сфері кримінальної юстиції та пенітенціарної системи» (2000–2002 рр.), експертом-дослідником у міжнародному проекті американського університету (Вашингтон, США) «Центр з вивчення транснаціональної злочинності і корупції (TRACCS)» (2003–2005 рр.), учасником багатьох міжнародних конференцій. У складі робочих груп Наталія Анатоліївна брала участь в розробці ряду законів України, активно брала участь в діяльності Української асоціації міжнародного права.

Наукові досягнення Наталії Анатоліївни Зелінської багаточисельні і значні. Їх цінність не в кількості, а в унікальному, творчому підході, синтезі знань, який відображався в новаторських і актуальних ідеях і концепціях вченого. Наталія Анатоліївна, використовуючи науковий апарат різних напрямків юридичних і політичних наук, синтезувала нові знання в галузі міжнародного права, і перш за все міжнародного кримінального права. У сфері міжнародного кримінального права Наталія Анатоліївна була визнаним лідером, як в Україні, так і за кордоном. Наукова школа М.А. Зелінської є значним досягненням української науки міжнародного права і гордістю наукової спадщини Національного університету «Одеська юридична академія».

Основними напрямками наукових досліджень Наталії Анатоліївни стали: теорія міжнародного права, міжнародне кримінальне право, міжнародне гуманітарне право, міжнародно-правові стандарти прав людини, кримінальне право Європейського Союзу.

Н.А. Зелінська створила цілісну міжнародно-правову концепцію міжнародних злочинів у контексті міжнародної протидії злочинності. Під керівництвом Наталії Анатоліївни у Національному університеті «Одеська юридична академія» склалася школа міжнародного кримінального права.

У працях професора Н.А. Зелінської вперше в Україні сформульовано концепцію транснаціонального кримінального права і розглянуто його матеріально-правові, процедурно-організаційні та превентивні аспекти; обґрунтовано поняття «транснаціональна криміналізація»; визначено поняття «транснаціональний злочин» як діяння, що визнане злочинним не менш як у двох державах, під юрисдикцію яких воно підпадає. Систематизовані міжнародно-правові стандарти криміналізації транснаціональних злочинів. Дістало подальшого розвитку дослідження поняття міжнародного злочину як підстави міжнародно-правової відповідальності індивіда і доведено існування його модифікацій: 1) «нюрнберзької», сконструйованої нюрнберзьким і токійським прецедентами; 2) «постнюрнберзької», що сформувалася у постнюрнберзький період під впливом національної судової практики і розвитку міжнародного права; 3) «гаазької», формування якої пов'язано зі створенням і діяльністю міжнародних трибуналів у Гаазі й Аруші; 4) «римської», закладеної в Римському статуті Міжнародного кримінального суду.

Професор Н.А. Зелінська — автор більш ніж 160 наукових праць, в тому числі двох фундаментальних монографій «Політичні злочини в системі міжнародної злочинності» (2003 р.), «Міжнародні злочини та

міжнародна злочинність» (2006 р.), співавтор колективних монографій «Проблеми входження України в європейський правовий простір» (1999 р.), «Соціально-правові аспекти тероризму» (2003 р.) та інші.

Наталія Анатоліївна виховала декілька поколінь юристів, під її керівництвом було захищено кандидатські та докторські дисертації зі спеціальності «міжнародне право». Роботі з аспірантами та докторантами Наталія Анатоліївна приділяла велику увагу. Їхні наукові матеріали в результаті інтелектуальної «огранки» наукового керівника і консультанта ставали значними досягненнями української науки міжнародного права. Наталія Анатоліївна дарувала свої ідеї і концепції своїм учням. Її критика, поради та коментарі були завжди значущими і безцінними, відкривали нові горизонти дослідження.

Але найголовніше в житті Наталії Анатоліївни була її взірцева сім'я, образно кажучи термінами міжнародного права єдина, неподільна і суверенна. Палко коханий чоловік, одностудець, колега, друг, і багато інших епітетів визначали глибокі стосунки Наталії Анатоліївни з чоловіком. Улюблена дочка та онук, мама. Все це становило сенс життя Наталії Анатоліївни. Ми сумуємо разом з Вами...

Пам'ять про Наталію Анатоліївну як про доброчесну і сильну людину, талановитого вченого і вчителя, друга назавжди залишиться в наших серцях.

Т.Р. Короткий,

*к.ю.н., доцент, професор кафедри
міжнародного права та міжнародних відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

С.С. Андрейченко,

*д.ю.н., доцент, завідувач кафедри
міжнародного права та порівняльного правознавства
Міжнародного гуманітарного університету*

М.І. Пашковський,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
міжнародного права та міжнародних відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*